

รายงานผลงานเรื่องเต็มการทดลองที่สิ้นสุด

-
- ชุดโครงการวิจัย** : วิจัยและพัฒนาพืชเศรษฐกิจเฉพาะพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
- โครงการวิจัย** : โครงการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตน้อยหน้าคุณภาพ
ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา
- กิจกรรม** : โครงการนำร่องผลิตน้อยหน้าคุณภาพ
- กิจกรรมย่อย (ถ้ามี)** : -
- ชื่อการทดลอง (ภาษาไทย)** : การทดสอบการจัดการดินและปุ๋ยน้อยหน้าแบบผสมผสาน
- คณะผู้ดำเนินงาน**
- หัวหน้าการทดลอง** : นางสาวรัชดา ปรัชเจริญวณิชย์ สังกัด ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครราชสีมา
- ผู้ร่วมงาน** : นางนิตยา จันทร์ส่อง สังกัด สำนักวิจัยพัฒนาการเกษตรเขตที่ 4
นางสาวกฤษณา ทวีศักดิ์วิชิตชัย สังกัด ศูนย์สารสนเทศ กรมวิชาการเกษตร
นางสาวสุรีย์พร ม้ากระโทก สังกัด ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครราชสีมา

บทคัดย่อ

การทดสอบการจัดการปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและพืช ดำเนินการโดยใช้ผลวิเคราะห์พืช(น้อยหน้า) จากประเทศออสเตรเลียเนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีข้อมูล ใช้ผลวิเคราะห์ดินอ้างอิงจากดินที่เหมาะสมสำหรับปลูกไม้ผลของกรมวิชาการเกษตร ทำการทดสอบเป็นแปลงใหญ่พื้นที่ 1 ไร่ เปรียบเทียบกับวิธีการจัดการปุ๋ยตามแบบของเกษตรกรพื้นที่ 1 ไร่ นอกจากการจัดการปุ๋ยแล้ว ปฏิบัติเหมือนกันโดยเกษตรกรเป็นผู้ดำเนินการ พบว่าการจัดการปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและพืชทำให้ได้ผลน้อยหน้าที่มีขนาดใหญ่ และกลาง เพิ่มขึ้น และทำให้ผลผลิตรวมเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 18 และทำให้รายเพิ่มขึ้นร้อยละ 27 และรายได้สุทธิเพิ่มขึ้นร้อยละ 32

คำนำ

น้อยหน้าเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญพืชหนึ่ง น้อยหน้า เป็นไม้ผลเศรษฐกิจที่สำคัญชนิดหนึ่งที่สามารถปรับตัวได้ดีปลูกได้ทุกภาคของประเทศไทย แหล่งปลูกที่สำคัญในปัจจุบันคืออำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา เป็นไม้ผลที่ผู้บริโภคมีความต้องการสูง นอกจากรสชาติที่หวานหอมแล้วน้อยหน้ายังมีคุณค่าทางโภชนาการหลายประการ อีกทั้งยังเป็นแหล่งพลังงานชั้นเยี่ยม ในน้อยหน้า 100 กรัม ให้พลังงาน 94 กิโลแคลอรี น้ำ 73.5% คาร์โบไฮเดรต 8% โปรตีน 4% ไฟเบอร์ 18% และแร่ธาตุอีกหลายชนิด เช่น เหล็กแคลเซียม คอปเปอร์ แมกนีเซียม โปแตสเซียม เป็นต้น

ปี 2555 น้อยหน้ามีพื้นที่ปลูกเพียง 34,845 ไร่ ให้ผลผลิต 34,875 ตัน ซึ่งเป็นพื้นที่ปลูกในเขตจังหวัดนครราชสีมากว่า 20,000 ไร่ ผลผลิตที่ได้ร้อยละ 91 จำหน่ายภายในประเทศ และร้อยละ 9 ส่งออกไปยังประเทศต่างๆ เช่น จีน ฮองกง

ออสเตรเลีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ เป็นต้น คิดเป็นปริมาณ 3,057.25 ตัน มูลค่า 118,751,598 บาท (มกอช, 2556) แม้ว่าเกษตรกรผู้ปลูกน้อยหน้าจะดำเนินการได้ด้วยตัวเองมาจนอยู่ตัวแล้วก็ตาม แต่เมื่อสำรวจข้อมูลพบว่า วิธีการที่เกษตรกรปฏิบัติอยู่ยังไม่เหมาะสม เช่น การใส่ปุ๋ย การฉีดพ่นสารเคมี การเกิดโรค และการคัดขนาดผลโดยคน หากเกษตรกรมีแหล่งศึกษาหาข้อมูลหรือเทคโนโลยีที่ใช้ได้จริงจะช่วยให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นทั้งคุณภาพและปริมาณ โดยเฉพาะการใส่ปุ๋ยให้ตรงและเพียงพอต่อความต้องการของพืชจะช่วยให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น และส่งผลถึงรายได้ที่จะได้รับเพิ่มขึ้นด้วย

วิธีดำเนินการ

อุปกรณ์

- สวนน้อยหน้าของเกษตรกร
- ปุ๋ยมูลไก่
- ปุ๋ยเคมี 18-46-0 46-0-0 0-0-60
- ตะกร้าเก็บผลผลิต
- กรรไกรตัดกิ่ง
- เครื่องชั่ง

วิธีการ

- ดำเนินการสวนเกษตรกรรายละ 1 ไร่ ปี 2554 มีเกษตรกรร่วมดำเนินงาน 4 ราย ปี 2555-56 มีเกษตรกรร่วมดำเนินงาน 8 ราย ไม่มีแผนการทดลอง
- กิจกรรมในสวนทั้งหมดเกษตรกรเป็นผู้ดำเนินการ ยกเว้นการใส่ปุ๋ยในสวนน้อยหน้าพื้นที่ 1 ไร่ ที่ศึกษา โดยเก็บตัวอย่างดินแต่ละสวนเพื่อวิเคราะห์ธาตุอาหารในดินสำหรับนำไปปรับค่าความต้องการธาตุอาหารสำหรับไม้ผลในการใส่ปุ๋ยร่วมกับการใช้ค่าวิเคราะห์ธาตุอาหารในน้อยหน้าอ้างอิงจากออสเตรเลีย เนื่องจากในประเทศไทยยังไม่มีข้อมูล
- เก็บผลผลิตพร้อมเกษตรกรทุกครั้ง เพื่อคัดแยกขนาด ชั่งน้ำหนัก และนับจำนวนผลผลิตที่เก็บได้ แต่ละครั้งรวมเป็นผลผลิตสะสมทั้งปี โดยสุ่มเก็บผลผลิต 4 จุด จุดละ 8 ตัน ติดต่อกัน ในพื้นที่ 2 ไร่ คือวิธีเกษตรกร 1 ไร่ และวิธีทดสอบ 1 ไร่

เวลาและสถานที่

ระยะเวลา

- เริ่มต้น ตุลาคม 2553 สิ้นสุด กันยายน 2556

สถานที่ทำการทดสอบ

- สวนน้อยหน้า อ.ปากช่อง และ อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา

ผลการทดลองและวิจารณ์

ปี 2554

ในปี 2554 มีเกษตรกรร่วมดำเนินงาน 5 ราย สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ครบทุกครั้ง จำนวน 2 ราย โดยนายสำราญ หล้าชิด ปลุ๊กน้อยหน้าพันธุ์พื้นเมือง อายุ 5 ปี ส่วนนางศุภวัลย์ นิ้มชม ปลุ๊กน้อยหน้า ลูกผสมพันธุ์เพชรปากช่อง อายุ 4 ปี ระยะปลูก 4x4 เมตร ตัดแต่งกิ่งทั้งต้นเดือนธันวาคม ใส่ปุ๋ยมูลไก่กลบ ประมาณ 5 กิโลกรัมต่อต้น

จากการเก็บผลผลิตตลอดฤดูเก็บเกี่ยว พบว่า การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและพืชทำให้ผลผลิต ขนาดผลใหญ่เพิ่มขึ้น 1.3 เปอร์เซ็นต์ ส่วนผลขนาดรองลงไป วิธีใส่ปุ๋ยของเกษตรกรให้ผลผลิตสูงกว่า (ตารางที่ 1) ในวิธีการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและพืชได้ผลผลิตรวมทุกขนาด 2,235 กิโลกรัม/ไร่ มากกว่าการใส่ปุ๋ยตามวิธี เกษตรกรที่ได้ผลผลิตรวม 1,826 กิโลกรัม/ไร่ คิดเป็นร้อยละ 9 ผลของการใส่ปุ๋ยจะเห็นได้ชัดเจนในน้อยหน้า ลูกผสมของนางศุภวัลย์เนื่องจากการน้ำเสริม

ปี 2555

ในปี 2555 มีเกษตรกรร่วมดำเนินงาน 8 ราย จากการเก็บผลผลิตตลอดฤดูเก็บเกี่ยว พบว่า การใส่ ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและพืชทำให้ผลผลิตขนาดผลใหญ่ กลาง และเล็ก เพิ่มขึ้นเล็กน้อย ส่วนผลขนาดก้อยและจิว วิธีเกษตรกรได้ผลผลิตมากกว่า ในวิธีการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและพืชได้ผลผลิตรวมทุกขนาด 1,863 กิโลกรัม/ไร่ (ตารางที่ 2) มากกว่าการใส่ปุ๋ยตามวิธีเกษตรกรที่ได้ผลผลิตรวม 1,498 กิโลกรัม/ไร่ คิดเป็นร้อยละ 24.3

ตารางที่ 1 ผลผลิตน้อยหน้าสวนเกษตรกร อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา แยกตามขนาดผล ปี 2554

เกษตรกร	วิธีการ	น้ำหนักผลผลิตน้อยหน้าที่ตัดได้ (กิโลกรัม/ไร่)					รวม
		ใหญ่	กลาง	เล็ก	ก้อย	จิว	
สำราญ	ตามค่าวิเคราะห์ดินและพืช	181	271	663	1,094	32	2,241
	วิธีเกษตรกร	160	259	691	1,114	58	2,282
ศุภวัลย์	ตามค่าวิเคราะห์ดินและพืช	251	647	852	382	96	2,228
	วิธีเกษตรกร	183	563	647	342	91	1,826
เฉลี่ย (กก./ไร่)	ตามค่าวิเคราะห์ดินและพืช	216	459	758	738	64	2,235(9%)
	วิธีเกษตรกร	172	411	669	728	75	2,054
เฉลี่ย (%)	ตามค่าวิเคราะห์ดินและพืช	9.66	20.54	33.89	33.02	2.86	
	วิธีเกษตรกร	8.35	20.01	32.57	35.44	3.63	

ปี 2556

น้ำหนักผลผลิต

ในปี 2556 มีเกษตรกรร่วมดำเนินงาน 8 ราย จากการเก็บผลผลิตตลอดฤดูเก็บเกี่ยว พบว่า การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและพืชทำให้ผลผลิตขนาดผลใหญ่ กลาง และเล็ก เพิ่มขึ้นเล็กน้อย ส่วนผลขนาดก้อยและจิววิธีเกษตรกรได้ผลผลิตมากกว่า เช่นเดียวกับปี 2555 ในวิธีการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและพืชได้ผลผลิตรวมทุกขนาด 1,792 กิโลกรัม/ไร่ (ตารางที่ 3) มากกว่าการใส่ปุ๋ยตามวิธีเกษตรกรที่ได้ผลผลิตรวม 1,488 กิโลกรัม/ไร่ คิดเป็นร้อยละ 20.4

รายได้จากการจำหน่ายผลผลิต

ผลผลิตน้อยหน้าของเกษตรกรที่เก็บเกี่ยวมาแล้วจะมีพ่อค้ามารับซื้อที่สวนโดยให้ราคาแตกต่างกันตามขนาดผล ผลผลิตส่วนใหญ่เป็นผลขนาดก้อย และจิว เมื่อรวมรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตแต่ละขนาดแล้วพบว่า เกษตรกรมีรายได้รวม 17,812 บาท/ไร่ สูงกว่าการใส่ปุ๋ยตามวิธีเกษตรกรที่มีรายได้ 14,045 บาท/ไร่ ร้อยละ 27 (ตารางที่ 4)

ต้นทุนและรายได้สุทธิ

ต้นทุนในการผลิตน้อยหน้าส่วนใหญ่คือค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว เนื่องจากมีการทยอยเก็บเกี่ยวทุกประมาณ 4 วัน รองลงมาคือค่าปุ๋ยและสารเคมีต่างๆ รวมแล้วเกษตรกรมีต้นทุนในการผลิตน้อยหน้าเฉลี่ยไร่ละ 7,581 บาท (ตารางที่ 5) ต้นทุนในการจัดการปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและพืชคิดเป็น 8,199 บาท/ไร่ สูงกว่าการใส่ปุ๋ยตามวิธีเกษตรกรร้อยละ 17.6 แต่เมื่อคิดในส่วนของผลผลิตที่เพิ่มขึ้นทั้งน้ำหนักและขนาดผลที่ใหญ่ขึ้น ทำให้เกษตรกรมีรายได้สุทธิจากการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและพืช 9,169 บาท/ไร่ สูงกว่าการใส่ปุ๋ยตามวิธีเกษตรกรที่มีรายได้สุทธิ 6,965 บาท/ไร่ คิดเป็นร้อยละ 31.6

ตารางที่ 2 แสดงผลผลิตน้อยหน้าที่เก็บสะสม 1 ปี (2555) ณ แปลงเกษตรกร อ.ปากช่อง และ อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา

เกษตรกร	วิธีการ	น้ำหนักผลผลิตน้อยหน้าที่ตัดได้ (กิโลกรัม/ไร่)					รวม
		ใหญ่	กลาง	เล็ก	ก้อย	จิว	
ทองใส	ตามค่าวิเคราะห์ดินและพืช	106	129	626	1,038	210	2,109
	วิธีเกษตรกร	86	151	513	1,112	225	2,087
เมธี	ตามค่าวิเคราะห์ดินและพืช	78	65	431	972	197	1,743
	วิธีเกษตรกร	40	45	307	848	160	1,400
นงเยาว์	ตามค่าวิเคราะห์ดินและพืช	73	127	509	1,355	289	2,353

	วิธีเกษตรกร	52	63	328	879	267	1,589
สำราญ	ตามค่าวิเคราะห์ดินและพืช	110	165	691	1,650	357	2,973
	วิธีเกษตรกร	100	163	718	1,825	388	3,194
เนาวรัตน์	ตามค่าวิเคราะห์ดินและพืช	38	143	495	932	168	1,776
	วิธีเกษตรกร	12	62	258	540	164	1,036
พยนต์	ตามค่าวิเคราะห์ดินและพืช	0	15	181	399	234	829
	วิธีเกษตรกร	0	2	55	186	173	416
สุนันทา	ตามค่าวิเคราะห์ดินและพืช	0	23	196	516	245	980
	วิธีเกษตรกร	1	20	152	306	161	640
ศุภวัลย์	ตามค่าวิเคราะห์ดินและพืช	108	430	614	674	315	2,141
	วิธีเกษตรกร	82	296	455	512	277	1,622
เฉลี่ย (กก./ไร่)	ตามค่าวิเคราะห์ดินและพืช	64	137	468	942	252	1,863(24.3%)
	วิธีเกษตรกร	47	100	348	776	227	1,498
เฉลี่ย (%)	ตามค่าวิเคราะห์ดินและพืช	3.44	7.36	25.11	50.56	13.52	
	วิธีเกษตรกร	3.11	6.69	23.25	51.80	15.15	

ตารางที่ 3 แสดงผลผลิตน้อยหน่าที่เก็บสะสม 1 ปี (2556) ณ แปลงเกษตรกร อ.ปากช่อง และ อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา

เกษตรกร	วิธีการ	น้ำหนักผลผลิตน้อยหน่าที่ตัดได้ (กิโลกรัม/ไร่)					รวม
		ใหญ่	กลาง	เล็ก	ก้อย	จิว	
ทองใส	ค่าวิเคราะห์ดินและพืช	146	180	764	1,041	145	2,276
	เกษตรกร	112	226	713	1,111	166	2,328
เมธิ	ค่าวิเคราะห์ดินและพืช	32	87	476	756	61	1,412
	เกษตรกร	18	46	309	690	38	1,101
นงเยาว์	ค่าวิเคราะห์ดินและพืช	38	143	490	920	168	1,759
	เกษตรกร	12	62	254	730	137	1,195
สำราญ	ค่าวิเคราะห์ดินและพืช	27	90	753	1,972	631	3,473
	เกษตรกร	4	125	857	2,164	737	3,887

เนาวรัตน์	ค่าวิเคราะห์ดินและพืช	38	143	495	932	168	1,776
	เกษตรกร	12	62	258	540	164	1,036
พยนต์	ค่าวิเคราะห์ดินและพืช	-	15	181	399	234	829
	เกษตรกร	-	2	55	186	173	416
สุนันทา	ค่าวิเคราะห์ดินและพืช	-	23	196	416	245	880
	เกษตรกร	1	20	152	306	161	640
ศุภวัลย์	ค่าวิเคราะห์ดินและพืช	63	309	491	598	359	1,820
	เกษตรกร	42	163	328	494	249	1,276
เฉลี่ย (กก./ไร่)	ค่าวิเคราะห์ดินและพืช	57	124	481	879	251	1,792(20.4%)
	เกษตรกร	29	88	366	778	228	1,488
เฉลี่ย (%)	ค่าวิเคราะห์ดินและพืช	3.20	6.91	26.83	49.07	14.03	
	เกษตรกร	1.93	5.93	24.58	52.26	15.33	

ตารางที่ 4 แสดงรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกรที่ร่วมทดสอบ อ.ปากช่อง และ อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา เฉลี่ย 3 ปี (2554-2556)

เกษตรกร	วิธีการ	รายได้ (บาท)					รวม
		ใหญ่	กลาง	เล็ก	ก้อย	จิว	
56							
ทองใส	ค่าวิเคราะห์ดินและพืช	4,493	3,833	9,336	6,629	525	24,816
	เกษตรกร	3,447	4,798	10,028	7,965	603	26,841
เมธี	ค่าวิเคราะห์ดินและพืช	990	1,854	6,691	5,420	223	15,178

	เกษตรกร	550	972	4,339	4,229	139	10,229
นงเยาว์	ค่าวิเคราะห์ดินและพืช	1,154	3,035	6,895	6,598	609	18,291
	เกษตรกร	359	1,308	3,568	3,801	496	9,532
สำราญ	ค่าวิเคราะห์ดินและพืช	833	1,908	10,584	11,989	2,290	27,604
	เกษตรกร	110	2,661	12,054	15,516	2,676	33,017
เนาวรัตน์	ค่าวิเคราะห์ดินและพืช	1,153	3,035	6,961	6,682	609	18,440
	เกษตรกร	359	1,308	3,633	3,869	596	9,765
พยนต์	ค่าวิเคราะห์ดินและพืช	-	318	2,547	2,860	851	6,576
	เกษตรกร	-	40	778	1,331	629	2,778
สุนันทา	ค่าวิเคราะห์ดินและพืช	-	479	2,752	2,983	891	7,105
	เกษตรกร	42	415	2,142	2,195	584	5,378
ศุภวัลย์	ค่าวิเคราะห์ดินและพืช	2,026	6,568	6,897	4,144	1,304	20,939
	เกษตรกร	1,355	3,477	4,611	3,545	902	13,890
เฉลี่ย (บาท)	ค่าวิเคราะห์ดินและพืช	1,775	2,629	6,583	5,913	913	17,812(27%)
	เกษตรกร	889	1,872	5,144	5,306	828	14,040
เฉลี่ย (%)	ค่าวิเคราะห์ดินและพืช	9.96	14.76	36.96	33.20	5.12	
	เกษตรกร	6.33	13.34	36.64	37.79	5.90	

หมายเหตุ : ราคาจำหน่ายผลผลิตหน้าสวนของน้อยหน้าขนาดผลใหญ่ กลาง เล็ก ก้อย และ จิว เฉลี่ย 3 ปี
คือ 36.6 23.5 16.6 10.2 และ 5.7 บาท/กิโลกรัม ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงรายได้ ต้นทุน และรายได้สุทธิ จากการจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกรที่ร่วมทดสอบ อ.ปากช่อง
และ อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา เฉลี่ย 3 ปี (2554-2556)

เกษตรกร	วิธีการ	รายได้(บาท/ไร่)	ต้นทุน(บาท/ไร่)	รายได้สุทธิ(บาท/ไร่)
ทองใส	ค่าวิเคราะห์ดินและพืช	24,816	8,660	16,156
	วิธีเกษตรกร	26,841	8,772	18,069
เมธี	ค่าวิเคราะห์ดินและพืช	15,178	8,505	6,673
	วิธีเกษตรกร	10,229	6,917	3,312
นงเยาว์	ค่าวิเคราะห์ดินและพืช	18,291	8,300	9,991
	วิธีเกษตรกร	9,532	6,617	2,915
สำราญ	ค่าวิเคราะห์ดินและพืช	27,604	8,715	18,889
	วิธีเกษตรกร	33,017	9,019	23,998
เนาวรัตน์	ค่าวิเคราะห์ดินและพืช	18,440	9,326	9,114
	วิธีเกษตรกร	9,764	7,908	1,856
พยนต์	ค่าวิเคราะห์ดินและพืช	6,576	4,030	2,546
	วิธีเกษตรกร	2,778	1,720	1,058
สุนันทา	ค่าวิเคราะห์ดินและพืช	7,105	4,975	2,130
	วิธีเกษตรกร	5,378	3,507	1,871
ศุภวัลย์	ค่าวิเคราะห์ดินและพืช	20,939	13,084	7,855
	วิธีเกษตรกร	13,890	11,247	2,643
เฉลี่ย (%)	ค่าวิเคราะห์ดินและพืช	17,369	8,199 (17.6%)	9,169(31.6%)
	วิธีเกษตรกร	13,929	6,963	6,965
	เฉลี่ย	15,649	7,581	8,067

สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ

จากผลการดำเนินงาน 3 ปี แสดงให้เห็นว่า การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและพืชสามารถช่วยให้ผลผลิตน้อยหน้าเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะผลขนาดใหญ่ กลาง และ เล็ก ซึ่งการจำหน่ายผลผลิตน้อยหน้านั้นมีการกำหนดราคาโดยใช้ขนาดผลเป็นเกณฑ์ การมีผลขนาดใหญ่เพิ่มขึ้น นั้นหมายความว่ารายได้จะเพิ่มตามไปด้วย ในส่วนของต้นทุนในการผลิตนั้นเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปัจจัยที่เพิ่มขึ้น เช่น ปุ๋ยเคมี และค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว คัดแยก แต่เมื่อคิดเป็นรายได้สุทธิแล้ว การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและพืชยังคงให้ผลตอบแทนสูงกว่าถึงร้อยละ

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

สามารถนำแนวคิดและวิธีการจัดการปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและพืชไปเผยแพร่โดยการจัดประชุมหรืออบรมให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกน้อยหน่านำไปใช้ได้

คำขอบคุณ

ขอขอบคุณ คุณสำราญ หล้าชิด คุณศุภวีย์ นิ้มชม คุณเนาวรัตน์ พฤชา คุณนงเยาว์ จุฑารัตน์ คุณเมธี ด่านขุนทด คุณทองใส อินทร์ทับทิม คุณพยนต์ อ่อนสีนิล และคุณสุนันทา นามบุญศรี เกษตรกรผู้ปลูกน้อยหน่าที่ให้ความอนุเคราะห์สวนน้อยหน่าในการดำเนินงาน และให้ความร่วมมือในการจัดการแปลงทุกประการ ทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- เรืองศักดิ์ กมขุนทด. 2546. การพัฒนารายได้ของเกษตรกรชาวสวนน้อยหน่าในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา. รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ ทุนอุดหนุนการวิจัย มก. ปีงบประมาณ 2546. สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เรืองศักดิ์ กมขุนทด และกวิศร์ วานิชกุล. 2546. พันธุ์น้อยหน่าและน้อยหน่าลูกผสมในประเทศไทยและแนวทางการผลิตน้อยหน่าและน้อยหน่าลูกผสมตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP). สถาบันวิจัยปากช่อง สถาบันอินทรีย์จันทรสถิตย์ฯ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานเกษตรอำเภอโนนสูง. 2554. น้อยหน่าด้านค้ำ. เอกสารประกอบการจัดงานวันน้อยหน่าประจำปี 2554.
- สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. 2556. มาตรฐานสินค้าเกษตร : น้อยหน่า. ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป ตอนพิเศษ.
- Southampton Center for Underutilised Crops. 2006. Practical Manual No.5 : ANNONA. RPM Print and Design, Chichester, England, UK.